

Ilebu i september 1945?

Tidligere «Skolenytt» nå avisen «8. mai»
er meldings- og propagandablad for
aktivistene

LT tyder på at en del av våre hjemlige nazister langt fra har vendt seg bort fra sin nazistiske fortid. Noe annet var heller ikke å vente. Selv om mange av de mest aktive hevder at de slett ikke har gjort noe galt og for-
mer ikke noe høve til å hevde at de er uskyldig dømt. På den annen side har en alle de som har tatt sin straff og sonet uten å klage og nå er innstillet på å gå positivt inn i samfunnet som likeverdige borgere med enhver annen. De gjør sitt beste for å nå dette målet, og samfunnet har all grunn til å jevne veien for dem. Det har også lyktes i en gledelig stor utstrekning trass i mange vansker.

Disse vanskene er av en dobbelt art. Vi har hittil ofte påtalt de som skyldes en kald og uforsonlig innstilling fra tidligere arbeidskamerater. Uten forståelse og tilgivelse fra alle sider kan ikke dette alvorlige sår i folkelegemet vårt helbredes. I noen artikler vil vi her søke å klarlegge en annen viktig side av problemet. Det er de store hindringer som en del uforsonlige nazister og tidligere meningsfeller legger i veien for dem som søker å gå tilbake til samfunnet. Disse uforsonliges arbeid ytrer seg på skjellig vis og kan ikke føre noe godt med seg. Vi håper at opplysningene vi bidrar til å åpne deres og andres øyner for det skadelige i virksomheten. En trassig nazistisk «isfront» vil gjennom sin refleksvirkning mest gjerne til å gå ut over dem selv. Den er menneskelig forståelig, men derfor like forkastelig.

Vi tør ikke påstå at de norske nazistene som fremdeles bekjenner seg til nazismens ideologi og dens diktatoriske prinsipper, har noen underjordisk organisasjon av betydning bak seg. Dertil er de for få. Men det synes ikke å være tvil om at de har samlet seg i mindre grupper som fortsetter en lyssky virksomhet.

En av disse gruppene representerer de tidligere NS-lærere og andre medlemmer av nazimyndighetenes «lærersamband».

Etter det vi har brakt i erfaring, dannet representanter for disse lærerne et utvalg mens de i september 1945 oppholdt seg på Ilebu. Det het riktignok at utvalget skulle ta seg av NS- og sambandslærernes interesser under rettsoppgjøret, men intet tyder på at utvalget har gjort det.

Derimot synes det å være klart at utvalget står i nøye kontakt med det berørte «Skolenytt» som nå er utvidet til den 4-sidige avis «8. mai». Denne redigeres av sambandslæreren Nils Vikdal i Kristiansund.

Vi skal ikke komme nærmere inn på «Skolenytt»s og «8. mai»s innhold, men bare slå fast at «nyhetsstoffet» i «Skolenytt» bærer preg av å komme fra en fraksjon som arbeider systematisk og grundig for å undergrave tilliten til rettsvesenet vårt, sværte og rakke ned vår lærerstand, i første rekke tillitsmennene og å forherde ytterligere sine egne meningsfeller til fortsatt kamp mot demokratiet.

Vi har en gjenpart av et brev til redaktøren av «Skolenytt» fra hustruen til en sambandslærer som er avgått ved døden. Brevet skal være en klage over den

behandling hennes mann ble utsatt for av de norske myndigheter. Det begynner slik:

«Hjertelig takk for Deres brev av 9. ds. samt nr. 2 og 3 av Deres «Skolenytt». Jeg har med stor interesse lest disse heftene, og jeg ville være taknemlig om De ville sende meg disse heftene når de kommer ut, da de jo er av stor verdi for oss «utstøtte».

Brevet slutter med at hun blant annet framhever:

«Ja, det er skammelig hvordan vi passive N.S. folk er blitt behandlet. Vedlagt sendes kr. 10.— til porto, papir osv.

Jeg venter med lengsel på neste nr. av «Skolenytt».

Disse uttrykkene sier meget om både virkningen og hensikten med «Skolenytt». En tar neppe feil når en anser denne publikasjon for å være et meldingsblad i første rekke «sambandslærerne» i mellom.

Det er også grunn til å tro at det er foretatt en registrering av disse, enten av «utvalget» som ble dannet på Ilebu i 1945 eller kretser som står dette nær.

Rent tilfeldigvis kom Vårt Land i forbindelse med en tidligere NS-mann og sambandslærer, som viste seg å være — etter det han selv ga opp — medlem

Landssvikoppgjøret synger på siste verset.

I Narvik gjenstår det bare omlag 25 saker som ikke er ferdig etterforsket eller pådømt.

Oslo (NTB): — Det er uhyre vanskelig å si noe bestemt om hvor lang tid det vil ta før landssvikoppgjøret er endelig ferdig, uttaler politiinspektør L'Abée Lund på «Dagbladet»s henvendelse. Det avhenger i første rekke av domstolenes og påtalemyndighetenes arbeide. — Personalet ved landssvikavdelingen er blitt redusert til 1/6 av det opprinnelige. Senest i juni hadde vi en kraftig nedskjæring. Dette skjedde delvis fordi arbeidsmengden er blitt mindre, dels fordi en ville styrke andre avdelinger innen politietaten ved å overføre folk til dem.

— Ifølge den siste statistiske oversikt som foreligger og er a jour pr. 1. mai i år, var til da 82 574 saker blitt endelig avgjort, forteller statsadvokat Parelius ved Riksadvokatembetet. Samtidig gjenstår 8432 saker.

Statsadvokat Paal Fredriksen uttaler: — Nå skal vi snart se slutten. En masse store profitørsaker står for tur. Henry Johansen-saken skal snart opp. Av andre kjente pamperer som skal stå til rette, kan nevnes Dentzer, stor-

profitøren Olav W. Farmann og Stefanson, politipresidenten i Oslo, Gard Holtskog som en tid var politipresident i Kirkenes. Adjutant hos Jonas Lie, fylkesfører Holm, får også sin sak opp.

— I Narvik politidistrikt er det nå bare 10 landssviksaker som ikke er ferdig etterforsket, forteller politifullmektig Hugaas til Ofotens Tidende. Det dreier seg her bare om mindre landssviksaker, dels fra Narvik og dels fra distriktet. Endel av disse sakene kan muligens bli avgjort vedforelegg, mens noen skal for retten til pådømmelse. Dertil er det oversendt endel saker til by- og herredsrett, men hvor de ennå ikke er behandlet, — det kan dreie seg om i alt 10—15 saker, særlig vedrørende fraktfart for tyskerne under okkupasjonen.

Utenom dette har landssvikavdelingen i Narvik bare endel ekspedisjonssaker vedrørende etterforskning for andre politikamre. I løpet av høsten skulle alt arbeid ved avdelingen i Narvik være unnagjort, sier politifullmektigen til slutt.

109838